Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 249. Brașov, Luni-Marți 12 (24) Noemvre 1896.

Cum e cercetată universitatea din Clușiu?

Publicăm mai jos, după fóia guvernamentală din Clușiu, unele date statistice privitóre la numĕrul ascultătorilor dela universitatea din Clușiu.

Cu multă satisfacțiune și bucuriă constată numita fóiă, că în anii din urmă a crescut în mod însemnat numĕrul ascultătorilor inscriși la universitate, carĭ de present sunt cu totul 792. Numai din anul trecut s'a îmulțit numĕrul studenților universitarĭ cu 166.

Nu se mulțămesce însĕ „Kolozsvár“ a constata sporirea în general a ascultătorilor dela universitate, ci fără de cea mai mică îndreptățire voesce sĕ tragă din acéstă sporire nisce conclusiunĭ false și tendențióse cu privire la ascultătorii de naționalitate nemaghiară.

Firesce, că și din statistica universității este eliminată rubrica, ce indică naționalitatea. In locul ei e lăsată numai rubrica privitóre la confesiune. Presupunĕnd, că cei 65 de ascultătorĭ gr. cat. și cei 35 gr. or. sunt de naționalitate Românĭ, fóia clușiană găsesce, că acéstă universitate este cercetată de vre-o sută de tinerĭ românĭ. Asemenea găsesce că cei 63 evangelicĭ trebue sĕ fiă Sașĭ. Imprejurarea acésta o declară de fórte îmbucurătóre, căcĭ ar dovedi, că tinerii naționalităților țin într'un numĕr așa de considerabil sémă de instrucțiunea mai înaltă, ce li-o ofere statul „maghiar“ și se hrănesc la sînul culturei maghiare, pe care „agitatorii“ o declară de neesistentă.

Ce miseriă, ce ticăloșiă, ce fariseim cinic!

Vorbesce fóia susținută din fondul reptilelor creat din visteria statului, vorbesce despre tinerii nemaghiarĭ din Ardeal, ca și când ar fi nisce ascultătorĭ dintr'o țéră străină și îndepărtată, de pildă cum ar fi ascultătorii bulgarĭ, grecĭ și japonezĭ la o universitate apusénă de renume european.

E într'adevĕr stranie apariținea, ca un organ guvernamental dintr'o țéră cum e Ardealul sĕ se arate atât de indiferent față cu progresul real al poporațiunei țerei. Audĭ acolo! In Ardeal, unde trăesc un milion și jumĕtate de Românĭ față cu 5—600,000 de Ungurĭ și Secui, sĕ fiă considerat ca ceva fórte îmbucurător, că universitatea, ce-ar trebui sĕ aibă destinarea a fi promovatórea culturei întregei poporațiunĭ, e cercetată de vre-o 80—100 de Românĭ față cu peste 600 Maghiarĭ și Săcui!

Tocmai împrejurarea, că după aprópe 25 de anĭ, de când a fost înființată, universitatea din Clușiu nu se póte făli, decât cu numĕrul bagatel de 80—100 ascultătorĭ românĭ, dovedesce, cât de slab își împlinesce ea chiămarea culturală în acéstă țéră. Póte sĕ se simtă măguliți așa numiții purtătorĭ ai culturei maghiare din Clușiu, că s'au aflat măcar atâțĭ tinerĭ românĭ sĕ recurgă la instrucțiunea, ce li-o dă statul „maghiar“ din prisosul culturei maghiare; dér nicĭ acésta nu este, cum cred ei, resultatul cuceririi culturei maghiare, ci numai sĕrăcia și alte necesitățĭ ale vieței grele i-a dus și pe acei tinerĭ la Clușiu.

Sĕ nu-și facă dér Maghiarii cap de laudă și de victoriă din acéstă împrejurare, căcĭ datele, ce ni-le oferă statistica ascultătorilor dela universitatea maghiară din Clușiu constitue în realitate o fórte tristă icónă a stărilor din Ardeal: de-o parte proletariatul funcționarilor budgetivorĭ, representat în cea mai mare parte de cei 400 de tinerĭ maghiarĭ ascultătorĭ ai facultății de drept, și de altă parte aprópe totala urgisire și năpăstuire a marelor interese de cultură și de progres ale covîrșitórei majorități a poporațiunei țĕrei, care are același drept la cultura mai înaltă și la pregătirea pentru viéța publică, ca și minoritatea.

Cu alte cuvinte, s'a înființat universitatea din Clușiu pentru Ardeal și din nenorocire 'i-s'a dat misiunea, de a combate cultura și progresul Românilor și al Sașilor ardelenĭ și de-a favorisa și înainta numai interesele culturei maghiare.

Este în rĕtăcire fóia clușiană décă dice, că „agitațiunea“ Nemaghiarilor ar considera cultura maghiară de neesistentă. Acésta nu s'a întêmplat, dér o consideră ca ceea ce este: o cultură restrînsă și inferióră, ce în fond este lipsită aprópe total de forța de-a cuceri și asimila. Dovada cea mai viuă ni-o dă însă-și universitatea din Clușiu. Acéstă universitate a putut sĕ devină un centru al șovinismului violent și intolerant, ce bântue astădĭ țéra nóstră, dér n'a fost în stare într'un pătrar de secul sĕ-și estindă influința spiritului sĕu maghiarisator mai departe, decât se estinde pătura locuitorilor maghiarĭ din Ardeal. Este un sóre, care lucesce numai pentru aceștia, și Românii, ca nisce cetățenĭ de a doua mână, cum sunt priviți și tratațĭ, nu găsesc într'ênsa nicĭ un scut, nicĭ un sprijin pentru înaintarea și progresul lor. Sunt individĭ, pe carĭ necesitatea vieței îi mână de icĭ, de colo la portul ei, dér poporul român, ca un viu organism, ce este, nu resimte din activitatea acestei universitățĭ, decât numai starea sa umilită și asuprită, în care geme.

De cumva fóia clușiană s'ar îndoi despre cele mai sus dise, o invităm, pentru a face o probă, sĕ stăruéscă, împreună cu ai sĕi, pe lângă guvernul și legislația ungurescă, ca sĕ se înfiinteze în Clușiu o universitate paralelă română, ceea ce ar fi cel mai modest postulat de drept al Românilor. Și atuncĭ stăm bunĭ cu capul nostru, că deja în anul dintâi acéstă universitate paralelă va avé peste o miiă de ascultătorĭ.

S'ar păré, că propunerea acésta e un lucru de șagă. Astădĭ, în era lui Banffy, va fi așa, însĕ mâne póte sĕ ajungă a fi un lucru din cele mai serióse, căcĭ un popor atât de numĕros și atât de puternic în avêntul sĕu de progres, ca poporul român dintre Tisa și Carpațĭ, nu póte sĕ fiă lipsit încă 25 de anĭ de-o universitate a sa națională.

Étă datele statistice, despre carĭ vorbim mai sus:

Numĕrul studenților dela universitatea din Clușiu este în crescere continuă. In primul semestru al acestui an numĕrul studenților înscriși la acéstă universitate atinge cifra de *792*. Un numĕr atât de mare de studențĭ n'a avut universitatea din Clușiu nicĭ-odată.

In anul 1872—73, când s'a deschis acéstă universitate, numĕrul ascultătorilor ei era 233. De atuncĭ a devenit din an în an mai împopulată, așa că în primul semestru al anului școlar trecut erau înscriși la universitate 626 studențĭ, ér acum sunt înscriși 792.

Din numĕrul total al studenților actualĭ, 432 studiéză drepturile și sciințele de stat; 116 studiéză medicina; 144 filosofia; 65 sciințele matematice; 33 farmacia.

Din rubrica, în care se împart studenții universitarĭ după religiune apare, că 65 dintre ei sunt greco-catolicĭ, 35 greco-orientalĭ, ér 63 ev. augustinĭ. De aci se conchide, că între tinerii universitarĭ din Clușiu înscriși în primul semestru al acestui an se află **100 Românĭ și 63 Sașĭ**.

Fóia șovinistă „Kolozsvár“ își esprimă deosebita sa bucuriă, că tinerii nemaghiarĭ „recurg în numĕr atât de considerabil la instrucțiunea superióră, pe care li-o ofere

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea négră“.

Unde dai și unde crĕpă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră“ (A „fekete könyv“), scrisă de br. Ștefan Kemény junior în 1849, și publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország“ din Budapesta.

De Axentie Severu.

6) (Urmare).

După aceste descoperirĭ, pe carĭ le-am credut indispensabil necesare, ca sĕ se pótă prețui după adevĕrata ei valóre „Cartea cea négră“ de br. Kemény, sĕ esaminăm și mai de-aprópe aserțiunile cuprinse în acéstă carte.

Cartea, în original scrisă nemțesce la 1849, după ce într'un stil tragi-poetic ne spune — ceea ce cu noĭ am sciut și credut nicĭ-odată — că garda națională maghiară a tras primele focurĭ la Zlagna asupra Românilor, carĭ incendiaseră niscai case; cum acéstă gardă a plecat cu armele a mână, cu femei cu copii, cum unii din cei plecațĭ s'au reîntors dela Petrănjenĭ, ér alții dela Galați și Feneș fără a li-se atinge un fir de pĕr; cum mai pe urmă acéstă gardă se învoi a preda armele, dér a continua mersul până la Presaca: ne arată cum au fost măcelărițĭ 640 de individĭ acolo.

Étă aci, în traducere pe cât s'a putut mai fidelă, descrierea acelei catastrofe:

Măcelul îngrozitor al Zlăgnenilor.
(Scrisă în 1849).

După-ce Duminecă în 22 Octomvre 1848 s'a lățit scirea, că se apropie o bandă de hoțĭ valahĭ, Nemegyei János a învitat garda națională la un consiliu de resbel, în care cu unanimitate s'a hotărît, că: Décă Valahii se apropie însoțițĭ de miliție, conduși de vre-un ofițer împĕrătesc, care sĕ-i țină în ordine și sĕ-i înfreneze, atuncĭ se predau, dér hórdele conduse de tribunĭ și de popi valahĭ numai peste trupurile lor mórte le vor lăsa în oraș.

Zlăgnenii întrebuințaseră armele primite din Alba-Iulia numai spre apĕrarea proprie, prin urmare, îndată ce s'ar fi presentat o putere apĕrătóre, înarmații, carĭ în partea cea mai mare constau din oficianțĭ cesaro-regescĭ, fără îndoélă ar fi abdis de apĕrarea proprie.

După sfătuirea amintită, femeile s'au adunat în biserică, bărbații au rĕmas tótă nóptea în arme. Valahii afară din oraș și-au petrecut cu larmă mare.

Lunĭ diminéța, cu legăturĭ de paie în vêrful lancilor, hórda întrégă a năvălit în oraș cu scop ca sĕ-l aprindă și dela plebanul din Zlagna pretinseră predarea armelor, reservându-și sĕ facă perchisiții domiciliară, bine înțeles cu scopul de-a prăda.

Parlamentarii dintr'o parte erau administratorul Nemegyei, asesorul Császár, Borza și Dr. Knöpfler; din altă parte asesorul Angyal, oficiantul camerarial Nemeș și doi popĭ valahĭ. Despre Angyal este sigur, că s'a alăturat de parlamentarĭ cu intențiunĭ pacînice. Detaiurile tocmelilor din causa sgomotului prea mare nu puteau fi audite, dér se putea considera aprópe ca sigur, că Valahii au pretins eșirea Maghiarilor fără escepțiă, predarea armelor și desarmarea gardei naționale.

Este însĕ de observat, că pertractările decurgeau în mai multe locurĭ; așa spre de pildă într'un loc pretindeau 5 buțĭ de vin și armele primite în primăvară prin miliția împĕrătéscă, în sfîrșit pretindeau și aceea, că Ungurii sub jurământ și în scris sĕ-i asigure, că afară de Șaguna și afară de episcopul din Blașiu, Românilor sĕ nu le pótă porunci nicĭ comitatul, nicĭ guberniul.

După-ce au părăsit lucrurile de consultare, Valahii strigau „Pace“, Ungurii fâlfăiau batiste albe pe armele lor, dér în zădar. Acest joc de împăciuire plictisia și supĕra pe Valahĭ, carĭ în mai multe locurĭ deteră orașului foc. Atuncĭ garnisóna începu a pușca asupra tăciunarilor, carĭ o luară la fugă din oraș, dér incendiul, care se lăția, și căldura au silit pe locuitorĭ sĕ se refugieze din oraș. Locuitorii plecară spre Alba-Iulia, în starea cea mai tristă, așa cum îĭ ajunsese nefericirea pe neașteptate. Multe femei și copii nu aveau haine calde și deja lângă satul Petrósa au fost impresurațĭ și au trebuit sĕ se opréscă. Câțĭ-va funcționarĭ valahĭ, spre pildă Angyal și Sașii, cum au fost Kain și Konrad, s'au reîntors în oraș, ceilalțĭ și-au făcut drum cu forța continuându-șĭ calea cu intențiunea, ca în calitatea lor de oficianțĭ împĕrătescĭ sĕ pótă străbate în cetate.

Intre Feneș și Galați, dr. Knöpfler

statul maghiar, şi *se nutresc din cultura maghiară*, din acea cultură, pe care agitaţiunea neînfrênată o declară ca neesistentă".

Faţă cu acéstă observaţiune a fóiei şoviniste unguresci, noi ne aducem aminte de vechia şi justa pretensiune a Românilor, de-a se înfiinţa şi pentru tinerimea nóstră măcar o academiă de drept, pe care tocmai cifrele de mai sus dovedesc, că ar fi cine s'o împopuleze. Unde mai pui apoi însĕmnatul numĕr de tinerĭ românĭ împrăştiaţĭ pe la universitatea din Budapesta, pe la academiile din Dobriţin, Oradea-mare etc.

Dér n'a sosit încă timpul de-a intra serios în discuţiunea acestei teme. Va sosi el însĕ odată, de sigur..

CRONICA POLITICĂ.

— 11 (23) Noemvre.

Este în mare progres **socialismul în Austria.** Foile socialiste cehice „Novy Robotnic" şi „Naprzot" raportéză despre întrunirĭ socialiste în Silezia şi în Galiţia vestică şi ostică. După aceste foi partida socialistă democratică lucră fórte diligent printre ţĕranĭ în vederea viitórelor alegerĭ pentru parlamentul central. Agitaţiunea între Jidovii din Galiţia face marĭ progrese. A apărut şi o fóiă nóuă socialistă în jargonul lor.

*

Sâmbătă diminéţa a sosit **regele Alecsandru al Serbiei în Viena.** La gară a fost primit de generalul Babicĭ şi de majorul Hrdlicka ataşaţĭ pe lângă persóna Sa, apoi de ambasadorul sêrbesc Simicĭ şi de ataşatul militar rusesc Pollio. Regele Alexandru a mers în trăsurile curţii la otel. Sêrbii adunaţĭ în mare numĕr la gară l'au primit cu strigărĭ de „Zivio!"

Impĕratul a primit pe regele Serbiei la 2 óre d. a. în audienţă, care a durat $^3/_4$ de óră. A mai primit în audienţă şi pe ministrul sêrbesc, Franassovicĭ şi pe adjutantul regelui Solarovicĭ.

Din Belgrad se telegrafiază, că visita regelui sêrbesc are hotărît şi însemnătate politică. Era plănuit ca el sĕ se întêlnéscă la Viena cu tatăl sĕu ex-regele Milan, ca sĕ-i céră sfatul faţă cu pretensiunile tot mai urgente ale radicalilor de a schimba constituţia şi faţă cu situaţia, în care radicalii au adus ţéra. După-ce ex-regele Milan a plecat dela Viena înaintea sosirei fiului sĕu, a rĕmas ca acesta sĕ asculte sfaturile ce i-le va da împĕratul Francisc Iosif.

*

Intr'o corespondenţă, ce-o primesce dela Belgrad diarul ceh *„Narodni Listy"* se spune despre **raporturile Serbilor cu Rusia** între altele: Este un adevĕr viu, că Rusia n'are sĕ fiă îngrijită pentru câştigarea simpatiilor sêrbescĭ. Radicalii şi liberalii din Serbia representă, aşa dicênd, întréga naţiune sêrbéscă şi aceste două partide sunt cu trup şi suflet pentru Rusia. Şi partida progresista sêrbéscă s'a arătat cât-va timp rusofilă, dér totuşĭ n'a încetat de-a cocheta cu Maghiarii şi acésta partidă a jertfit interesele economice ale Serbiei numai ca sĕ placă acestora. Cu tóte aceste întréga naţiune sêrbéscă îşĭ îndréptă privirile spre Rusia în speranţa şi convingerea, că cea maĭ bună şi corectă politică naţională este acésta. Rusia póte decĭ sĕ conteze în fiă-care minut la naţiunea sêrbéscă.

Statutul de organisare al fracţiunei Ugron.

Alaltăerĭ fracţiunea Ugron aşa numită „partidă a independenţii şi dela 48" a avut sub presidiul lui Bartha M. o conferenţă, în care Geza Polonyi a presentat statutul de organisare al partidei compus de comitetul pregătitor. Acest statut, ce constă din 18 paragrafĭ spune, că numele organisaţiei politice va fi: „48-as szövetség" (alianţa 48-tistă). Sediul clubului central al acestei alianţe este în Budapesta. Afară de acésta vor fi cluburĭ în tóte oraşele provinciale şi comunele, unde vor fi representaţĭ aderenţii a alianţei 48-tiste. Fiă-care club îşĭ va alege representanţii sĕi în puterea statutelor.

Scopul acestei alianţe este: eluptarea, desvoltarea şi apĕrarea independenţei de stat şi a vieţei economice independente a Ungariei cu arme constituţionale şi respectându-se drepturile casei domnitóre. In fiă-care oraş şi comună, unde alianţa 48-tistă numĕră cel puţin 30 membri este a se înfiinţa un club.

După-ce s'au cetit statutele, a luat cuvêntul conducĕtorul partidei Gabriel Ugron. El a declarat, că primesce proiectul; e bine ca partida sĕ-şĭ ducă ideile sale în popor, deórece legea se despreţuesce şi aceia, carĭ sunt chiămaţĭ a o păzi sunt cei dintâiŭ, carĭ vatămă legea. Biroul ministrului preşedinte, dise Ugron, semănă cavernei unui căpitan de bandiţĭ, din care nóptea se sĕvêrşesc atentate în contra orĭ cărui merit şi a orĭ cărei conscienţiosităţĭ, din care sĕ atacă cu rĕinţă orĭ ce simţ de bună cuviinţă, orĭ ce lege spre a da interesele şi moralul ţerii pe mâna unei birocraţii lihnită de fóme, supusă şi tîrăitóre.

După-ce mai vorbesc câţĭ-va, cerênd între altele sĕ se facă un nou program, primindu-se într'ênsul şi postulatul votului universal şi cestiunile sociale, Ugron declară, că află a fi de ajuns programul dela 1884, dér crede, că este necesar de a se da un manifest. Preşedintele Bartha resumă apoi mersul discusiunii şi proiectul de organisaţiă se primesce în general. Acest proiect va fi presentat unei marĭ întrunirĭ a partidei, care va fi chemată a stabili textul definitiv al statutelor.

Dela Sinodul din Blaşiu.

Pentru completarea raportului nostru privitor la decurgerea Sinodului archidiecesan gr. cat. împărtăşim încă următórele date:

Sinodul a ţinut şése şedinţe, câte două în fiă-care di. Tóte şedinţele au fost presidate de Escelenţa Sa Metropolitul Mihalyi. Ca notarĭ sinodalĭ au fost proclamaţĭ d-nii: I. *Hăţegan* protopopul Dêrgei, Dr. V. *Szmigelski* profesor de teologiă în Blaşiu, G. *Bărbat*, vice-protopopul Blaşiului şi Ilie *Câmpean*, parochul din Varviz.

Indată după constituirea Sinodului, la propunerea Metropolitului, s'au adresat din partea Sinodului două telegrame omagiale: una Pontificelui Roman, ér alta monarchului nostru, fiind ambele subscrise în numele Sinodului de Metropolitul şi de protopopul Hăţegan ca notar.

La telegrama adresată Papei a şi rĕspuns în numele acestuia cardinalul secretar de stat Rampolla printr'o telegramă, ce a fost cetită în Sinod.

Au fost declaraţĭ ca membri verificaţĭ ai Sinodului următorii:

Canonicii: Ioan M. Moldovan, Dr. Ioan Raţ, Simeon P. Mateiŭ, Iosif Hosszu, Gavrilă Pop; notarul capitular Dr. Augustin Bunea; iermonarchul Dămian Elie Domşa; Dr. Victor Szmigelski, delegatul profesor de teologie; Ioan German, delegatul profesorilor de gemnasiu; George Muntean, delegatul profesorilor dela preparandiă şi normo; vicarul Basiliu Raţiu, protopopul Ştefan Pop, protopopul Simeon Micu. adm. protopopesc Vasiliu Pop, v.-protop. Simeon Pop; adm. protop. Ioan Horşa; v.-protop. George Bărbat; protop. Ioan Moldovan din Cătina; protop. Demetriu Cutean; protop. Ioan Laslo; protop. Ioan Hăţăgan; v.-protop. Iacob Macaveiu; v.-protop. Aron Gerasim; v.-protop. Clemente Raicu; v.-protop. Artemeiu Codercea; protop. Nic. Solomon; v.-protop. George Suciu; v.-protop. Ştefan Câmpian; protop. Ioan Moldovan din Mediaş; v.-protop. Ioan Pop; protop. Vasilie Hossu; protop. Beniamin Pop; v.-protop. Macsimilian Codarcea; protop. Petru Uilăcan; v.-protop. Iuliu Montani; protop. Alecsandru Dobrescu; protop. Ioan V. Rusu; protop. Iacob Lugoşan.

Delegaţii verificaţĭ ai clerului rural sunt: Ioan Bunea pentru districtul Veneţia de jos; Alecs. Şerban pentru distr. Voila; Teodor Fodor pentru Aiud; Ludovic Luca pentru Alba-Iulia; Florian Petran pentru Almaş; George Boeriu pentru Arieş; Iosif Lita pentru Bia; Iuliu Nistor pentru Blaşiu; Petru Rus pentru Cătina; Dem. Aron pentru Cichindeal; Ioan Pop pentru Cluş; Aurel Pop pentru Caşocna; Ioan Petran pentru Dêrgea; Miron Dascăl pentru D. Sân-Mărtin; Demetriu Metea pentru Ernot; Teod. Domşa pentru Fărăgău; Ilie Câmpian pentru Giurgeu; Romul S. Orbean pentru Ludoş; Vasilie Fărcăşan pentru Indol; Basiliu Stoian pentru Mediaş; Aurel Urzică pentru Morlaca; Vasiliu Saltelechi pentru Murĕş; Petru Moldovan pentru Mureş-Uióra; Ioan Pantea pentru Pogăceau Alecs. Târnăvean pentru Reghin; Alecs. Papiu pentru Roşia; Ioan Bitea pentru Sebeş; Teodor Coman pentru Sibiu; Ales. Pop Romonţan pentru Turda; Ştefan Şandor pentru Trei-Scaune.

Pe Ştefan Boeriu din Abásfalva şi pe Alecsandru Boeriu din Jacodul român Sinodul nu-i verifică, deórece pe cel dintâiu l-a delegat protopopul Ales. Boeriu din Odorheiu, la ce n'a avut dreptul, ér al doilea n'a fost ales în regulă. In fine Sinodul ia la cunoscinţă, că la şedinţele Sinodului va participa şi fiscul Consistorului archidiecesan în calitatea Sa oficiósă de fisc, pentru ca sĕ pótă fi întru ajutorul şi la îndemâna Archiepiscopului president.

V.-protopopul Odorheiul Ales. Boeriu şi protopopul Sebeşului Alecsandu Dobrescu şi-au legitimat absenţa.

S'au ales după acestea trei comisiunĭ: una *administrativă* sub presidiul canonicului I. M. Moldovan; a doua *financiară* sub presidiul canonicului Dr. I. Raţiu, ér a treia *culturală-şcolară* sub presidiul canonicului Iosif Hosszu. Fiă-care comisiune a constat din câte 7 membri aleşĭ de Sinod şi câte-un preşedinte numit de Metropolitul.

Mai interesant a fost raportul comisiunii culturale-şcolare. In numele acesteia, ca raportor, canonicul *Gavrilă Pop*, raportéză despre starea şcolilor poporale din archidiecesă. Din acest raport se vede, că în archidiecesă sunt 411 şcolĭ poporale, carĭ le frecuenteză 20,461 băeţĭ şi 18,066 fetiţe.

Raportul comisiunii sinodul îl ia spre sciinţă şi decide: a) ca după putinţă sĕ se ştérgă instituţiunea învĕţătorilor ambulanţĭ; b) se recomandă protopopilor, parochilor şi senatelor şcolare a griji de ţinerea şcólelor de repetiţiă; c) unde sunt doi învĕţătorĭ, sĕ se aplice totdéuna o învĕţătóre cualificată; d) sinodul recomandă protopopilor a stărui, ca învĕţătorii cualificaţĭ sĕ stea cel puţin 3 anĭ într'o staţiune; e) sĕ se pună un pond mai mare pe pomărit, şi sĕ se îngrădéscă grădinele neîngrădite; f) unde nu sunt, se recomandă înfiinţarea de fondurĭ de cult districtuale; g) se recomandă învĕţătorilor cultivarea stupăritului.

Directorul G. *Muntean* presintă raportul comisiunii şcolare despre starea *preparandiei din Blaşiu.* Institutul acesta a fost înfiinţat în anul 1865; până în 1881 a avut două cursurĭ, de atuncĭ are trei cursurĭ cu trei profesorĭ ordinarĭ. De presinte sunt inscrişĭ cu totul 118 elevĭ. Tot la acest institut învaţă ca privatiste şi candidatele de învĕţătóre. In anul acesta sunt inscrise 19 eleve.

Şcóla normală (elementară), are 94

şi Barra (Császár şi Nemegyei au rĕmas cevaşĭ mai îndĕrĕt) s'au învoit cu conducĕtorii valahĭ astfel, că Ungurii se predau, ei sĕ îngrijéscă de 20 de trăsurĭ pentru femei şi pentru arme, ca sĕ le transpórte la Alba-Iulia. Dér în loc de 20 au sosit numai 2 trăsurĭ, pe carĭ au încărcat armele şi aşa au plecat mai departe.

Lângă Presaca *am fost siliţi sĕ petrecem nóptea* pe un câmp mocirlos: Acésta a fost cea mai de pe urmă şi cea mai îngrozitóre nópte a nefericiţilor. Istoviţĭ de plóiă şi de vênt, trebuiau se asculte, cum Valahii se sfătuiau, că óre sĕ-i omóre pe toţĭ séu sĕ-i ducă la Blaşiu.

Intr'acestea prin cea mai neruşinósă cercetare au descoperit la Bihari Iuliana 1000 de galbinĭ. Pentru acéstă pradă hoţii au început a-se certa şi bătaia, iritaţiunea servì ca sĕmn pentru măcelul general. Unde este condeiul, care ar puté descrie faptele îngrozitóre ale turmei sălbătĕcite?

Pe administratorul, care-şĭ conducea soţia, l'au împuşcat; atuncĭ băiatul lui de 4 anĭ i-a cădut din braţe. Femeia au junghiat'o cu suliţa şi pe băiatul ei de opt anĭ l'au rănit greu. Când biata femeiă s'a desmetecit din ameţélă, simţì ceva rece pe faţă, — era o bucată de os din craniul copilului mai mic al ei, care a murit după două sĕptĕmânĭ; cel mai mare încă trăesce.

Asesorul camerarial Császár şi soţia lui au fost omorîţĭ prin împunsĕturĭ de suliţe şi prin bătăi cu bâta. Sdravĕnul bărbat a fost supus unor chinurĭ îngrozitóre.

Femeia Decani, după-ce au junghiat'o cu lancea, se tăvălia pe pământ şi se apĕra cu mânile-i tăiate, până ce un monstru furios îi înfipse suliţa în pântece.

Cine ar fi în stare sĕ înşire tóte numele celor ucişĭ? Numai atâta e sigur, că dintre toţĭ locuitorii abia câţĭ-va fruntaşĭ au scăpat şi că vre-o 640 de Ungurĭ au fost măcelăriţĭ. Chiar şi în raportul lui Iancu către Escelenţa Sa D-l general-comandant Puchner încă se vorbesce de 640 de jertfe.

In sfîrşit amintesc încă-odată, că Zlăgnenii numai pentru apĕrarea proprie au prins armele şi ei, décă li-ar fi venit miliţiă întru ajutor, numai decât şi-ar fi depus armele. In acest înţeles au scris şi la Sibiiu, dér n'au primit rĕspuns.

Proclamaţiunea Escelenţei Sale a D-lui general-comandant, prin care a abrogat legile din Martie, a apărut în 18 Octomvre, măcelul s'a întêmplat în 23 şi este fapt, că comunicaţiunea a fost întreruptă, astfel pedépsa cea aspră i-a lovit cu atât mai pe nedrept pe nefericiţii Zlăgnenĭ. . . .

. . . .

De altfel ne-am depărta prea departe de scopul nostru, décă prin accentuarea acestui măcel lectorul ar fi dus în rătăcire şi ar ajunge la convingerea, că Valahii chiar numai în acest ţinut s'au rĕsvrĕtit. Durere, acésta nu este aşa! Căcĭ în comunele, ce sunt situate între Sibiiu, Blaşiu şi Alba-Iulia nobilimea întrégă — afară de aceia, carĭ au putut scăpa nóptea — a fost măcelărită. In comunele locuite de Ungurĭ au ucis pe mulţĭ; acolo, unde locuiau mai puţinĭ, au ucis pe mai puţinĭ, dér în cele mai multe casurĭ i-au ucis pe toţĭ. Tot astfel şi celelalte părţĭ ale ţĕrii au fost teatrul unor asemenea monstruosităţĭ; cu deosebire în comitatele Tĕrnavelor şi în cel al Albei-Superióre sângele curgea şiroiŭ. In comitatul din urmă aprópe toţĭ funcţionarii publicĭ au fost ucişĭ.

Pentru ce sĕ înşirăm aicĭ uciderea îngrozitóre a unora, carĭ au cădut jertfă morţii celei mai grozave? Acésta zgudue sufletul; în iventarea torturelor Valahii au întrecut gradul de sĕlbătĕciă, în care de fapt trăiau. Ei îşĭ omorau jertfele cu o crudime de canibalĭ, de care nu putem audi nicĭ la ómenii sĕlbaticĭ, nicĭ la „pieile roşii". Intre cei ucişĭ în ĕst chip au fost şi cei doi fibirĕi ai comitatului Albei-Inferióre, fruntaşii administraţiunii, carĭ au fost întăriţĭ din locul cel mai înalt.

Pe unul, pe Mato, un moşneag încărunţit în slujba statului, de viu l'au tăiat în două, pe celalalt, cu numele Miske, l'au orbit cu fer ferbinte (roşu), l'au legat de un stêlp şi după aceea l'au întrebat: „Vedi-ţĭ pădurea?" Ne îngheţă sângele în vine, décă audim de atrocităţile Valahilor sĕvîrşite fără nicĭ o deosebire în decurs de lunĭ întregĭ! Valahii, carĭ au stat sub comanda oficerului cesaro-regesc Şandru (care după-ce a devenit oficer c. r. s'a numit „Schöndruck") şi sub cea a lui Iancu au ucis în cetatea Alba-Iulia pe locuitorii maghiarĭ ai satelor de sub póla munţilor apusenĭ, care zăcea aşa dis în gura tunurilor; numai preotului reformat din Ighiu i-au dat pardon, cu acea observare maliţiósă: Pe tine te iertăm, ca sĕ poţĭ vesti posterităţii, în ce chip au fost esterminaţĭ Ungurii din acest ţinut! (Va urma.)

elevĭ. Şcóla acésta e în legătură cu preparandia şi servesce şi de şcólă de pracsă.

Şcóla de fetiţe s'a înfiinţat la anul 1864 cu o singură învĕţătóre; la 1878 s'au aplicat 2 învĕţătóre, la 1882 a avut trei învĕţătóre, ér la 1892 s'a ridicat la rangul de şcólă superióră împreunată cu internat, are 5 învĕţătóre şi 141 eleve.

D-l Ioan *German* aşterne raportul comisiunii şcolare despre gimnasiu. Numĕrul elevilor e 456. Faţă de anul 1895/6 numĕrul şcolarilor a scădut cu 63, care scădere se esplică prin trecerea la preparandie, parte la meserii. Numĕrul ştipendiştilor e 50, al celor beneficiaţĭ cu pâne 180; 125 se află în internatul de băeţĭ. Raportul se ia spre sciinţă şi se decide a se susţiné şi mai departe atâtea clase paralele, cât se vor afla de lipsă, ér îngrijirea de partea materială a gimnasiului se concrede şi mai departe Ordinariatului metropolitan.

Mai amintim aci, că Sinodul a votat un regulament, prin care se întroduce uniformitate în ceea ce privesce încassarea diurnelor fixate pentru persónele bisericescĭ esmise în călĕtorii şi misiunĭ oficióse, — ér pentru îmbunĕtăţirea stării materiale a clerului rural s'a decis, ca protopopii sĕ stăruéscă unde numai se póte, ca după porţiunile canonice parochiale, sĕ se plătéscă darea din cassele bisericescĭ, ér unde esistă fondurĭ de bucate şi de vin, sĕ li-se acórde preoţilor pentru manipulare anumite percente „décă curatoratul se va învoi la acésta“.

In tóte trei dilele, membrii sinodalĭ au avut prândul la Metropolitul.

SCIRILE DILEI.

— 11 (23) Noemvre.

Pentru congresul naţional bisericesc gr. or. a fost ales erĭ pentru cercul Braşovului d-l advocat *Ión Lengeru*, care a întrunit totalitatea voturilor.

—o—

Convenirea colegială de Sâmbătă séra a fost mult mai bine cercetată şi mai animată ca altă-dată. Vom revenì.

—o—

Despre Alma Dunca de Schiau, care, cum scim, a murit repentin dilele aceste în Londra, se scrie acum din Londra, că ea a luat morfium anume cu scop de-a se sinucide. Faptul acesta, se dice, a fost constatat dintr'o epistolă, pe care rĕposata a lăsat'o mamei sale d-nei Dunca de Schiau. Despre causa ce a îndemnat'o la curmarea vieţei în epistolă nu se face amintire.

—o—

O nouă ordinaţiune a ministrului de honvedĭ. Ministrul de honvedĭ a dat o nóuă ordinaţiune către unele jurisdicţiunĭ în cestiunea modului cum au de a se scrie numele Nemaghiarilor obligaţĭ la miliţiă. Ministrul dice, că voesce sĕ întroducă *uniformitate* în listele numelor soldaţilor, carĭ până acum au fost o amestecătură. In ordinaţiunea sa ministrul dispune, ca de aicĭ încolo numele celor de naţionalitate nemaghiară obligaţĭ la miliţiă sĕ se scrie *tot-déuna şi esclusiv numai unguresce.* Statul trebue se inducă numele în liste în limba oficială şi numai atâta permite ministrul, ca décă în casurĭ de acele, când numele străin de botez prin traducerea lui în limba oficială se depărtéză tare, atuncĭ sĕ se scrie în *parantesă*, lângă cel maghiar şi numele în limba străină respectivă. Ordinaţiunea mai recomandă pentru „buna“ traducere broşura întitulată: „Insemnarea numelor nemaghiare“ edată la 1893 de o comisiune a academiei scienţifice din îndemnul ministrului de culte, broşură, despre monstruosităţile căreia am raportat cu altă ocasiune. In ce privesce scrierea numelor de familiă dice, că au sĕ se scrie astfel, după cum se află scrise în protocólele conducĕtorilor de matricule. Apoi nu aveau dreptate cei ce diceau odată, că politica maghiară violentă de adĭ vrea sĕ facă din ţéra acésta o singură casarmă de honvedĭ ungurescĭ?

—o—

Proces de pressă. In procesul de pressă pentru vătĕmare de onóre, intentat de cei dela Versailles contra d-lor Korodi şi Neugeboren dela „Kronst. Ztg.“ s'a ţinut Vinerĭ pertractarea finală. Amêndoi acusaţii au fost condamnaţii: Korodi la 2 sĕptĕmânĭ închisóre şi 60 fl. amendă Neugeboren la 130 fl. amendă. Amêndoi in solidum la purtarea speselor procesuale.

—o—

Prând la regele Serbiei. Din Belgrad se telegrafiază, că în 19 l. c. la curtea regelui Serbiei s'a dat un prând în onórea fostului ministru-preşedinte român Alexandru *Catargiu.* La acel prând au mai luat parte *Ristică*, *Garaschanin* şi *Pasicĭ.* Acesta, se dice, e primul cas, când aceştĭ trei bărbaţĭ de stat ai Serbiei s'au intêlnit la olaltă. Casul a produs mare sensaţiă în cercurile politice.

—o—

Pacea dela Adis-Abeba. „Agenţia Stefani“ anunţă din Roma, că guvernul Austro-Ungariei şi al Angliei şi-au esprimat prin consulii lor de acolo, simpatiile faţă cu Italia din incidentul păcei încheiate cu Menelik. Ambasadorul engles a dat tot ajutorul posibil, ca prinsonerii italienĭ sĕ pótă trece prin Zeilan.

—o—

Vorbirea împĕratului Germaniei către oficerii sĕi. „Berliner Tageblatt“ anunţă, că împĕratul Wilhelm cu ocasiunea, când recruţii au depus jurămêntul, a chiămat întreg corpul oficeresc în jurul sĕu, şi încet, ca sĕ nu-l audă soldaţii, a amintit casul cu Brüsewitz. Impĕratul, după informaţiunile numitei foi, a admoniat aspru pe oficerĭ, ca prin casarme sĕ nu mai tolereze beţii, sĕ bage de sémă oficerii, ca sĕ nu se presente chirchiliţĭ de beutură înaintea publicului şi sĕ nu comită fapte, ce ar fi dejositóre posiţiei lor. In fine, décă tocmai s'ar ivi casurĭ, când pentru apĕrarea proprie sĕ fiă siliţĭ a recurge la armă, cel puţin s'o facă acésta din consideraţiunĭ motivate.

—o—

Óspeţĭ francesĭ în Praga. De present petrec în Praga mai mulţĭ Francesĭ distinşĭ, între carĭ se află şi redactorul diarului „Le Temps“, d-l Eugeniu Lautier, care a călĕtorit anume la Praga spre a studia raporturile de acolo şi mai ales desvoltarea teatrului cehic. El a asistat la representaţia: „Mirésa perdută“, asupra căreia s'a pronunţat fórte favorabil şi cu mult entusiasm.

—o—

Nazarenismul în armată. Un recrut, cu numele Iacob Farcas dela regimentul de infanteriă Nr. 52 staţionat în Cincĭ-bisericĭ, după-ce a fost îmbrăcat în hainele militărescĭ, sergentul i-a dat şi o puşcă. Recrutul însĕ nicĭ-decum n'a voit sĕ pună mâna pe puşcă. Intrebându-l, că pentru-ce nu voesce sĕ pună mâna pe puşcă, Farcaş rĕspunse, cu o convingere fanatică, că legea lui nu-i permite. Sergentul îi puse puşca în mână cu puterea, soldatul însĕ o lăsă sĕ cadă jos, aşa că s'a rupt patul puscii. Căpitanul vĕdu, că cu fanaticul nazarenean nu o póte scóte la cale, îl escortă decĭ înaintea tribunalului militar, care şi pe acesta îl osândi, ca pe mulţĭ alţĭ nazarenenĭ, la câte 5—6 anĭ închisóre.

—o—

Limba ruséscă în China. In şcóla militară din Tiencin se va întroduce limba rusécă. Profesor al limbei rusescĭ va fi Victor Grosse, care se află la ambasada rusécă în Peking. E vorba, ca limba rusécă sĕ fiă întrodusă şi la flota din Tiencin, adecă în şcóla flotei dela Shanghai şi dela Nankin. Afară de profesorĭ rusescĭ vor fi şi Chinesĭ, carĭ vor propune limba rusécă.

—o—

Baccilul epidemiei de vite. „Agenţia Reuter“ anunţă din oraşul Foc, că bactereologului Edington i-a succes a descoperi microbii epidemiei de vite.

—o—

Foc. Din Gherla ni-se scrie, că în séra de 20 Nov. n. c. a isbucnit un foc în magazinul de coloniale ale comerciantului de acolo Estegar Gerő, causând o pagubă de 7—8000 fl. Focul a provenit din nisce chibrite, carĭ fără de veste s'au aprins.

O serbare a învĕţăceilor meseriaşĭ românĭ din Braşov.

Braşov, 11 (23) Noemvre 1896.

In amintirea fericitului *Stroescu*, marele bine-făcĕtor al învĕţăceilor meseriaşĭ românĭ din loc, s'a oficiat ierĭ un parastas în biserica din Gróverĭ. Au luat parte la acéstă festivitate religiósă membrii comitetului Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor românĭ, în frunte cu vrednicul preşedinte d-nul *Nicolae Petra-Petrescu*, apoi învĕţăceii meseriaşĭ românĭ în corpore etc. etc.

Oficiul divin a fost oficiat prin d-l protopop Bart. *Baiulescu*, care într'o frumósă vorbire ocasională arătă însemnătatea dilei, aducênd numele fericitului fundator Mihail Stroescu şi a soţiei sale Elisa ca esemple de jertfe şi românism, carĭ prin fundaţiunea întemeiată de ei au dat un nou avênt desvoltărei meseriilor între Românii dela noi.

După acéstă serbare de pietate şi recunoscinţă, urmă la órele 2 d. a. împărţirea hainelor între elevii meseriaşĭ mai lipsiţĭ. Acésta s'a făcut în sala de desemn a şcólelor române, unde se adunaseră aprópe la 200 de elevĭ meseriaşĭ şi mai mulţĭ cetăţenĭ din localitate.

Aci d-l preşedinte *Petra-Petrescu*, care cu atâta zel veghiézá asupra numĕroşilor elevĭ meseriaşĭ românĭ din oraşul nostru, rostì un discurs mai lung, în care arătă intenţiunile, de carĭ a fost condus regretatul Stroescu când a întemeiat considerabila sa fundaţiune pentru meseriaşii noştri; dete mulţime de poveţe elevilor meseriaşĭ, îndemnându-i la purtare bună, la muncă şi fidelitate faţă de legea şi neamul lor. La finea vorbirei publicul present aclamă pe zelosul preşedinte prin urărĭ de „sĕ trăéscă“. Urmă după acésta împărţirea hainelor. Intre 76 elevĭ s'au împărţit 31 părechĭ cisme, 30 rocurĭ şi 15 părechĭ pantalonĭ. Deşi astă-dată s'au împărţit mai multe haine ca anul trecut, fiind-că însĕ în oraşul nostru se află aşedaţĭ la diferite măestrii vre-o 250 elevĭ, cea mai mare parte dintre ei n'au putut fi ajutoraţĭ.

X.

Procesul Mehadicanilor.

Caransebeş 12 Nov. 1896.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei.“)

Apĕrarea advocatului Dr. Isidor Pop

(Fine.)

Prin fasiunile martorilor străinĭ, decĭ neinteresaţĭ, s'a constatat mai departe, că poporul cu pălăriile în mânĭ şi cu rugăminte a cerut delăturarea primarului, şi că cei presenţĭ nu arme, dér nicĭ bât de preumblare n'a avut nicĭ unul. S'a constatat, în fine, şi aceea, că cei arestaţĭ la cancelaria notarială, după eliberare s'au depărtat şi n'au rĕmas între cei, carĭ au cerut delăturarea primarului din oficiu.

Faţă cu aceste împrejurărĭ, că poporul adunat a făcut mare sgomot, nu póte fi dovadă nicĭ în contra poporului, nicĭ în contra acusaţilor. Când o mulţime se adreséză către cine-va, e inevitabil sgomotul. Fórte bine scim cu toţii, carĭ am cercetat Universitatea, că numai cu ocasiunea subscrierei indexului ce sgomot mare se face, fiind-că fiesce care rógă pe profesor sĕ-i testeze indexul lui mai nainte. Cui i-ar pica însĕ în minte, ca din sgomotul mare sĕ deducă, că studenţii intenţionéză a comite vre-o crimă în contra profesorului. Sgomotul déră când e constatat, că voce ameninţătóre nu s'a folosit, nu dovedesce în contra poporului nicĭ măcar pornire duşmanósă.

In contra intenţiunilor dusmănóse servesce de dovadă şi acea împrejurare, că o parte a mulţimei s'a urcat pe arborĭ şi pe zidurĭ, şi de acolo conlucra afirmativ la sgomotul ameninţător. Cine se urcă în arbor orĭ pe zid e într'atât ocupat cu siguranţa sa personală, încât nu e în stare de a desvolta nicĭ o forţă.

Aşa-déră, décă cei adunaţĭ ar fi voit a întrebuinţa forţă în contra representanţei autorităţii, de sigur nu s'ar fi făcut prin urcarea pe arborĭ şi zidurĭ, şi astfel incapacĭ de a desvolta vre-o forţă.

Acel motiv adus de d-l procuror pentru dovedirea intenţiunei agressive, că unii martorĭ ar fi vĕdut la cei, carĭ steteau la spatele turbulenţilor, sapa şi alte instrumente, carĭ se pot folosi de arme, e chiar ridiculos. Conced, că pe la finea scenei, care durase până în séră, s'or fi ivit pe locul scenei şi ómenĭ provĕduţĭ cu instrumente economice, căcĭ pe acea vreme veniau ómenii dela lucrul de câmp; aşa se póte întêmpla, că acum trec mulţĭ pe dinaintea casei acesteia cu sape, cóse etc. Când însĕ un tumult turbulent voesce a sparge porţĭ şi a ataca puterea armată, cei înarmaţĭ de sigur în rêndurile prime şi nu la spatele celor cu mânile góle se vor afla. Ei vor fi conducĕtorii, căcĭ arma, fiă cât de mică, potenţéză curagiul. Şi eu până în diua de adĭ aşa am vĕdut şi aşa am audit, că cei mai curagioşĭ sunt tot-déuna în linia primă.

Unde sunt decĭ, onorat tribunal, dovedile, că poporul adunat a întrebuinţat forţă şi ameninţărĭ periculóse în contra autorităţii publice spre a-o împiedeca în funcţiune? spre a constata faptul circumscris în § 163 din cod. pen.? Şi unde sunt armele, carĭ le pretinde § 168? Unde sunt dovedile, carĭ tóte aceste le dovedesc chiar în contra acestor individĭ, carĭ aci şed pe scaunul acusaţilor?

Ce privesce în special pe clienţii mei Şandru Petru N-rul 86 şi Fetescu Mihaiu, numai următórele am sĕ obiecţionez: Cu participare turbulentă îi agravéză numai diurnistul notarial Scheidl. Fassiunea acestui om însĕ o privesc de neesistentă. Anume el a alarmat autorităţile cu faima rĕscólei, ce numai în creerii lui tulburaţĭ a esistat, dér totuşĭ, precum se vede, a fost destul a duce în erore autorităţile asupra ţinutei poporului din Mehadica. Rola lui nu o pot altcum caracterisa, decât ca a nebunului, care lapădă într'un lac o pétră mare, care o sută de ómenĭ cu minte nu sunt în stare a-o scóte. Din inimă regret însĕ, că funcţiunea tristă a acestui nebun aşa urmărĭ funeste a avut.

Gendarmii şi representanţii autorităţilor numai atâta pot spune, că şi pe aceştĭ ómenĭ i-a vĕdut între poporul adunat. Faţă cu aceste atât martorul Iancu Bălan, cât şi primarul George Urechiatu adeveresc, că Şandru Petru ca străjar chiar prin primar a fost ordinat sĕ stea la cancelaria notarului, ér Fetescu Mihaiu pentru paşapórte de vite a venit la comandă chiar la finea scenei triste; şi cu cea mai mare asiguranţă afirmă, că de tot pasiv s'au purtat ambii.

Pe basa acestora numai aşa îmĭ pot esplica, că ei au fost prin locotenentul gendarmilor cu sabia vătĕmaţĭ, că acest din urmă, necunoscêndu-i în gălăgia generală, i-a privit de turbulenţĭ renitenţĭ, cu sabia a voit sĕ-i depărteze, precând ei chiar conscii de nevinovăţia lor, s'au ferit de glonţ, dér n'au ţinut de lipsă sĕ o ia la fugă.

Cum-că departe a fost de ei orĭ-ce intenţiune duşmănósă e evident, în fine, şi din cuvintele următóre ale primarului: „aceştia sunt cei mai bunĭ ómenĭ în comună, nu sunt în stare nicĭ cu nevestele lor sĕ se sfădéscă“.

Fiind decĭ, că în contra acusaţilor nicĭ sub durata investigaţiunei, nicĭ a pertractărei finale nu numai, că dovedĭ nu s'au ivit, că ar fi comis fapta din acusă, ci din contră fiind evidentă nevinovăţia lor — rog onoratul tribunal sĕ-i absólve de sub acusă şi urmările ei.

NECROLOG. **Francisc Muntean Giulanu,** preot gr. cat. şi prof. norm. în pensiune, a rĕposat la Blaşiu în 20 Noemvre n. c. în anul al 76 al etăţii. — Fiă-i ţĕrîna uşóră!

— Subscrişii cu inima înfrântă de durere aducem la cunoscinţa numĕroşilor consângenĭ, amicĭ şi cunoscuţĭ, că prea iubita nóstră **Eufrosina Sânzianu n. Muntean** după un morb greu şi-a dat blândul sĕu sfluet în mânile Creatorului în séra de 6 (18) Noemvre în etate de 35 de anĭ şi al 16-lea al căsĕtoriei. Imormântarea s'a făcut după ritul gr. or. în diua de archanghelĭ, 8 (20) Noemvre, în cimiteriul din Haţeg.

Haţeg, 20 Noemvre 1896.

Nicolae Sânzian, ca soţ; Ioan, Nicolae şi Valeria fii şi fiică.

DIVERSE.

Poporaţiunea Greciei. Dilele acestea se finì în Grecia numerotarea poporaţiunei. După datele oficióse de acum, Grecia are 2.418,000 locuitorĭ. Din anul 1889 şi până acum locuitorii Greciei s'au sporit cu 230,000 suflete. Atena are 128,000 locuitorĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	122.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.75
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.35
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.15
Imprum. ung. cu premii	151.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	136.50
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.30
Renta de aur austr.	122.60
Losurĭ din 1860	144.25
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	934.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	402.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	365.10
Napoleondorĭ	9.53½
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.80
London vista	119.95
Paris vista	47.50
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.05
Note italiene.	45 15

Cursul pietei Brașov.

Din 23 Noemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.43	Vênd.	9.46
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.51	Vênd.	9.56
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.64
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	58 80
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75	

Nr. 16445—1896.

Concurs!

Pentru împărtășirea acelor, carĭ studiéză cu stipendul anual de **400 fl.**, din fundaţiunea Josef Wehlmacher se escrie prin acéstă concurs.

Reflectanţii au ca sĕ documenteze:

1. Că dênșii sunt din Transilvania. și anume din părţile „monarchiei austro-ungare“, carĭ înainte de uniunea cu regatul Ungariei, politice au format „marele principat Transilvania“.

2. Că sunt sĕracĭ, i. e., că atât ei cât și părinţii lor nu posed avere.

3. Că 'șĭ percurg studiile cu diliginţă și cu sporiu bun. Stipendiul se solvesce la cassa orășenéscă în luna lui Februarie și Septemvre al fiă-cărui an în rate semi-anuale, decursive de câte 200 fl., și anume până la solvirea legală a studiilor.

Reflectanţii au de a-șĭ ascerne petiţiunile provĕdute cu timbru de 50 cr., până în 2 Decemvre a. c., la óra 1 la prânz acestui magistrat.

Brașov, 14 Nov. 1896.

1110,2—3 **Magistratul orășenesc.**

PUBLICAŢIE

Pe temeiul §. 33 art. de lege XXII din anul 1886 se aduce la cunoscinţă publică, că comisia însărcinată cu conscripţia viriliștilor va ţiné ședinţa publică la 25 Novembre 1896 după prânḑ dela 3 până la 5 óre.

Póte fie-cine a examina listele, eventual a înainta și reclamaţii.

Brașov, în 18 Nov. 1896

Comisia conscripţiei viriliștilor

G. Schiel,
1114, 2—2. președinte.

Sz. **4547**—1896. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy „Furnica“ fogarasi takarék-pénztár rész. társ. végrehajtatónak Burszán George Bucur gridi lakos végrehajtást szenvedő elleni 189 frt. tőke-követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a sárkány kir. járásbiróság) területén lévő Grid község határán fekvő és a gridi 185 sz. tljkvben az A † alatti fele részére és pedig 328 hrsz. ingtl. 80 frt., a 329 hrsz. ingtl. 80 frt., a 1110/1 hrsz. ingtl. 2 frt., a 1112/2 hrsz. ingtl. 1 frt., a 1116/1 hrsz. ingtl. 7 frt., a 1172 hrsz. ingtl. 9 frt., a 1715/3 hrsz. ingtl. 4 frt., a 2346/1 hrsz. ingtl. 14 frt., a 2414 hrsz. ingtl. 9 frt., a 2533 hrsz. ingtl. 6 frt., a 2954 hrsz. ingtl. 11 frt., a 3141 hrsz. ingtl. 2 frt., a 3151 hrsz. ingtl. 10 frt., a 3422 hrsz. ingtl. 13 frt., a 3670 hrsz. ingtl. 8 frt., a 3675 hrsz. ingtl. 6 frt., a 3680 hrsz. ingtl. 8 frt., a 3687 hrsz. ingtl. 5 frt., a 3778/2 hrsz. ingtl. 3 frt., a 4082 hrsz. ingtl. 13 frt., a 4090 hrsz. ingtl. 4 frt., a 5396 hrsz. ingtl. 27 frt., a 5401 hrsz. ingtl. 9 frt., a 6089 hrsz. ingtl. 2 frt., a 6583 hrsz. ingtl. 2 frt., a 7192 hrsz. ingtl. 3 frt., a 7192/1 hrsz. ingtl. 3 frt., a 7243 hrsz. ingtl. 7 frt. a 7318 hrsz. ingtl. 16 frt., a 7328 hrsz. ingtl. 9 frt., a 8128 hrsz. ingtl. 6 frt., a 8436 hrsz. ingtl. 16 frt., a 8769 hrsz. ingtl. 3 frt., a 9025 hrsz. ingtl. 10 frt., a 9122 hrsz. ingtl. 3 frt., a 9128, 9129, 9130 hrsz. ingtl. 8 frt., a 9251 hrsz. ingtl. 3 frt., a 9284 hrsz. ingtl. 1 frt., a 9362 hrsz. ingtl. 7 frt., a 9504 hrsz. ingtl. 35 frt., a 9959, 10163 hrsz. ingtl. 17 frt., a 10268 hrsz. ingtl. 30 frt., a 10326 hrsz. ingtl. 3 frt., a 10652 hrsz. ingtl. 7 frt., a 10805 hrsz. ingtl. 27 frt. a 10857 hrsz. ingtl. 10 frt., a 10858 hrsz. ingtl. 20 frt., a 10905, 10906 hrsz. ingtl. 2 frt., 11112 hrsz. ingtl. 10 frt. az árverést 591 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1896. évi Deczember hó 7-ik napján d. e.** 10 **órakor** Griden a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazság ügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogarasan, 1896 évi Szeptember 7-én.

A fogarasi kir. járásbiróság mint telekönyvi hatóság.

D. MÉSZÁROS,
kir. albiró.

1112,1—1.

Sz. **155**—1896.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. járásbiróság 1896. évi 2220 polg. számu végzése következtében Dr. Leményi Jenő brassói ügyvéd által képviselt Linz Henrik végrehajtató javára Immer Frigyes brassói lakós végrehajtást szenvedő ellen 150 frt. s. jár. erejéig 1896 évi April hó 13-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján le és felül foglalt és 356 frt. becsült ingóságok u. m. házi butorok könyvkötészeti gépek stb. a folyó évi november hó 6 án kitüzött és megkisértett árverésnek végrehajtató általi elhalasztása folytán és halasztási kérelméhez képest az 1881. LX. t. cz. 120 §. alkalmazásával ezennel ujabban kitüzött nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbiróság 11446—1896. polg. sz. végzése folytán 150 frt. tőkekövetelés, ennek 1896 évi márczius hó 15 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 36 frt. 05 krban biróilag már megállapitott, valamint 3 frt. 65 kr. jelen árverés kitüzése és a még felmerülendő költségek erejéig a helyszinén vagy is adós lakásán (Brassóban Virágsor 15 sz. a.) leendő eszközlésére 1896 évi deczember hó 7. napjának délután 3 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellet, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetet volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölösleg ére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Brassó 1896 évi november hó 18 napján.

LADÁNYI A.
1118,1—1 kir. birósági végrehajtó.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. dimineţa.
Trenul de persóne: 8 óre dimineţa.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după ameḑĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zernescĭ la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 44 min. dimineţa.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: — óre — min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persóne — óre — m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. dimineţa.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 0 óre 0 min. séra.

2. Dela Brașov la Bucurescĭ:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de ameḑĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zernescĭ. (Gara Bartolomeiu.

Trenul mixt: 8 óre 35 min. dimineţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: — óre — min. dim.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persóne 0 óre — min. séra

*) Acest tren circuléză numai Joia Dumineca și la sărbătorĭ.

Tipografia A. Muresianu, Brașov.